

הדיבוק

מאת רועי חן

בהשראת "הדיבוק" מאת ש.אנ-סקי

בימוי: יבגני אריה

11.1.14

הדמויות:

לאה

סנדר, אביה

פרידה, סבתה

חנן, בחור ישיבה

מנשה, מאורס ללאה

אביו ואמו של מנשה

האדמו"ר עזריאל ממירופול

רב מנדל - שליח ציבור, רב מקדש

כנר

חנה, רוח אמה של לאה

דודה בלה, רוח קרובת משפחה

מנחם, רוחו של דוד רחוק

רוחלה, רוחה של אשתו

ברוך, רוחו של שען

אביונים – גיבן ואחרים.

אורחים בחתונה

תלמידים בבית האדמו"ר

מערכה ראשונה

פרולוג – מונולוג של חנן - (חנן לבדו)

(חנן יושב על גג בית הכנסת)

חנן. ריבונו של עולם... ריבונו של עולם...

כל הטוב הלא מידך אתה,
וגם הרע מידך אתה,
ואם אתה לי מה אירא רע?
אתה הכל והכל אתה
אתה, אתה, אתה.

מזרח - אתה, מערב - אתה

צפון - אתה, דרום - אתה,

מעלה - אתה, מטה - אתה

אתה, אתה, אתה, אתה...

ריבונו של עולם, על מה ולמה יורדת הנשמה מאגרא רמא לבירה עמיקתא? מה? יורדת על מנת לעלות? יורדת על מנת... ויש שנשמה יורדת ולא עולה? אני מנסה לעלות, אבא שבשמיים, אני שוקד ולומד, לא מקרב פת לחם לפה, מכוון רק אליך את המחשבות, אבל הגוף הארור בוגד בי, נתקף חשקים ארציים לא עלינו וגורר את הנשמה שלי למטה. אני לא נכנע לחשק, איך אומרים, עומד איתן כנגד היצר הרע - אתה רואה איך היא מפריעה לי לעבוד אותך? הארורה הזאת - לא, לא, לא, היא צדיקה, אני ארור, אני חוטא... איך בראת לאה כזאת? הנשמה שלי מלאה בלאה, יש לי לאה בגרון, בעיניים לאה, בלב לאה, הייתי עוקר אותה מהלב, אבל אז אצטרך לעקור את הלב כולו... ואיך אעקור לב שאתה עצמך נתת לי, איך אחבל ביצירתך, ריבונו של עולם? ... בראת אדם - גלמוד ורווק כמו הירח, ובראת אישה - גלמודה, ורווקה כמו הלבנה - לא תחבר ביניהם שיברכו את העולם בכוכבים?..

אבל הנה שוב הנשמה שלי צוללת למטה... עזור לי לעלות, אבא, אָנָא, בְּכַח גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תִּתִּיר צְרוּרָה. עזור לי לראות את הניצוץ, לקלף את הקליפות, לעלות אליך בסולם ולגעת בשורש, אבא!..

תמונה 1 א' – בית כנסת - (רב מנדל, סנדר, מתפללים)

- רב מנדל. יי מְלָדֵי, יי מְלָדֵי, יי מְלָדֵי לְעֵלָם וְעַד :
- יי מְלָדֵי, יי מְלָדֵי, יי מְלָדֵי לְעֵלָם וְעַד :
- וְהִיָּה יי לְמִלְדָּה עַל כָּל הָאֲרָץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יי אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד :
- רב מנדל. מה קרה? רב סנדר, פוגרום?
- סנדר. (קוטע) להפך – שמחה גדולה! עשיתי את עסקת חיי.
- רב מנדל. עסקה? איזו עסקה?
- מתפלל (ויטלי). בשביל זה עוצרים תפילה?
- סנדר. (קוטע) סליחה! תפילת שחרית יהודים אומרים כל בוקר, כבר אלפיים שנה – ומה שאני עומד לספר לכם זה דבר חדש-
- רב מנדל. רב סנדר, עם כל הכבוד לעסקאות שלך, הקדוש ברוך הוא לא עובד אצלך-
- סנדר. הקדוש ברוך הוא ישמח בשמחתי כי גם למענו עשיתי את העסקה הזאת.
- (סנדר מגיש לרב מנדל צרור)
- רב מנדל. מה זה?
- סנדר. אל תטרח לספור.
- רב מנדל. שונא מתנות יחיה.
- סנדר. זאת לא מתנה, זאת תרומה. נעשה פה בית כנסת חדש, נבנה ארון קודש עם עיטורי זהב, ארון זהב אתה לא רוצה? כל החיים עומדים להשתנות, אולי אפילו נחליף אותך? אני צוחק. העסקה הזאת, לא רק תכפיל את הממון שלי, היא גם תניב לי נכדים בעזרת השם! מצאתי חתן ללאה'לה.
- כולם. מזל טוב!
- סנדר. אני בעצמי לא מבין מאיפה שלייתי את המלאך הזה, זה רק אני, רק סנדר יודע להוציא זהב כזה מתוך האדמה.
- כולם. לחיים.
- סנדר. בחור תמים, ישר – הסברתי לו מיד שאם ללאה'לה שלי שוטפת כוס אחת, אני מטביע אותו בנהר. ישר התפתל, חס וחלילה, היא תחיה כמו נסיכה!

תמונה 1 ב' – כניסת חנן - (רב מנדל, סנדר, מתפללים, חנן)

- חנן. שלום.
- סנדר. חנן! חזרת מהעולם הבא או מה? חשבנו כבר שגויים אכלו אותך-
- רב מנדל. שבוע לא היית בתפילה. שוב התבודדת?
- חנן. התפללתי לבד.
- סנדר. יהודי לא מתפלל לבד. יש בית כנסת, יש קהילה.
- חנן. אני מתפלל תפילות אחרות.
- רב מנדל. חס ושלום, אין תפילות אחרות מאלה ששיננת מינקות. למה אתה מתעקש לבחון צפונות שהשם שומר ליחידי סגולה? היית עלוי בנעורייך-
- חנן. אני מנסה להגיע לניצוץ, להציץ אל מאחורי הפרגוד, להכנס לפרדס של הקדוש ברוך הוא -
- מנדל. ארבעה נכנסו לפרדס: בן עזא הציץ ומת, בן זומא הציץ ונפגע, אלישע בן אבויה הפך כופר, ורק רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום...
- חנן. לא, גם הבעל שם טוב והאר"י הקדוש נכנסו בשלום ויצאו בשלום –
- רב מנדל. חנן – אתה הבעל שם טוב?
- חנן. לא, גם לא אמרתי ש-
- רב מנדל. אתה האר"י הקדוש?
- חנן. אני לא.
- רב מנדל. אז שב איתנו באוהלה של תורה, תחזור לגמרא, לפוסקים, תפסיק להכין קמעות ולנסות להוציא יין מהכותל בעזרתו של הסטרא אחרא או השד יודע מה.
- סנדר. אם זה לא היה עצוב זה היה מצחיק, מה לא עשיתי בשבילו כשאבא שלו נפטר, הלבשתי אותו, האכלתי אותו, קניתי לו ספרים – מה בסוף יצא – צולע משוגע עם לחיים חלקות. אני אומר לו אצלנו ככל שהזקן ארוך יותר, היהודי חכם יותר, מה הוא אומר: גם לתיש יש זקן והוא בכל זאת תיש.

מנדל. נו, רב סנדר יש לך שמחה גדולה בוא תכבד אותנו בפסוקי דזמרה.

(קוראים פסוקי דזמרה)

חנן. רב סנדר.... אני רוצה לומר משהו...

סנדר. תרשה לו מלה אחת, כבוד הרב. חבר ילדות של לאה'לה. אולי הוא רוצה לברך. חנן, דבר. נו, שהשחרית לא תהפוך לתיקון חצות...

(חנן לוקח בקבוק ושותה)

סנדר. הי, הי, צמא הילד.

חנן. אני החתן שלה.

סנדר. מה? לא מבינים אותך.

חנן. אני החתן של לאה'לה. אני צריך להתחתן איתה, לא אף אחד אחר.

סנדר. מצחיק. בדחנות כזאת... דבר לעניין.

חנן. אני מדבר, אמרתי לך את זה כבר פעם, אני רוצה להתחתן עם לאה'לה-

סנדר. טוב, מספיק. אנשים פה באמצע תפילה!

חנן. אני מבקש ממך, כאן, מול כל הקהל הקדוש הזה –

סנדר. חנן, אל תעצבן אותי, יש לי יום טוב דווקא.

חנן. אני החתן של לאה.

סנדר. תוציאו אותו אני מבקש, חבל שהשמחה תהפוך להלוויה.

חנן. אני אתחתן איתה! הוא צריך לדעת את זה... אני אתחתן איתה, אתה תראה...

סנדר. החוצה, שאני לא אראה את הפרצוף שלך! משיגנע! צולע!

חנן. אני החתן שלה!

תמונה 1 ג' – מותו של חנן - (חנן, רב מנדל, מתפללים, מתים)

חנן. אני צולע? אתה צולע. סנדר, בלב אתה צולע! לאה! ריבונו של עולם, אתה לוקח ממני את לאה? אתה נותן אותה... אבא, אל תעניש אותי ככה, אכזבתי אותך? חטאתי? הבאתי תקלה לעולם

בדיבור ששמור ליחידי סגולה? תעניש אותי, אבל לא בזה, לא בלאה, קח את מאור עיני, את שמיעתי, את... אל תיקח אותה ממני, אבא! טיפסתי גבוה מדי, הצצתי ונפגעתי, עזור לי, קלף ממני את הקליפות, שטוף מעלי את החטאים, מגיע לי מבול, מבול משלי! (מתחיל לרדת גשם. חנן נעמד ומתענג על המים, משליך על האדמה את כובעו ומקטורנו) אותות ומופתים! את רואה, לאה? אבא שבשמיים סולח לי, הוא מסכים לטהר אותי. הוא נותן לי הזדמנות, את תהיי אשתי, לאה. אני ואת זה, אני ואת – (צונח ומת)

(מופיעים המתים ולוקחים אותו לעולמו)

חנן. מה קורה פה? אמא של לאה'ילה, אבל את מתה, לא? הוא אמר שהוא מצא לה חתן אבל זה לא... בסוף אני אתחתן איתה, זה בטוח. קר לי קצת. מה זה משחק כזה? רגע, אני רציתי להגיד משהו ללאה...

(המתפללים יוצאים מבית הכנסת ומגלים שחנן מת. עורכים טקס הלוויה וקוברים את המקטורן והכובע שהותיר אחריו)

סנדר. משוגע.

(סנדר יוצא)

רב מנדל. ה' נתן, ה' לקח, יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם. והוא רחום יכפר עוון ולא ישחית וירבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו. (קוראים אחרי הרב תהילים ק"ל)

שיר הפעילות:

מפעמקים קראתיך יהוה.

תמונה 2 – ביתו של סנדר – (לאה, סנדר, פרידה, כנר)

סנדר. נגן שמח, תחשוב שאתה מנגן בחתונה של האמא שלך. נו, לאה'ילה... הינומה... שמלה לבנה... את רוקדת פה, שם, מעבר למחיצה, מנשה, שיבדל לחיים ארוכים.

פרידה. מנשה, זה שם לחתן.

סנדר. אבל הלב שלכם כבר אחד – תיכף גם הגוף יהיה אחד. (לאה מתנתקת ממנו) תראה איזו רצינית,

ראית פעם כלה רצינית כזאת? אפשר לחשוב שאת עצובה שאת מתחתנת... גברתי, אין דרך חזרה, אני כבר שברתי צלחת חרס. את לא תעשי לי פה מצב רוח!

פרידה. סנדר...

סנדר.

את רוצה מוסיקה עצובה? נגן לה משהו נוגה. (הנגן מנגן נעימה עצובה) תדעי לך, לאהילה, שכל כלה קצת עצובה. תשאל לי למה? ברור למה. כי היא עוזבת את אבא, את אבא'ה שלה, א-בא... בשר מבשרה, עצם מעצמותיה, מי שהפיח בה רוח חיים, שהיה לה לעזר, נו, תעלי חיוך על המצבה שיש לך במקום פרצוף. (נותן לנגן כסף). את היתר תקבל אחרי החתונה.

(הנגן יוצא)

סנדר

לאה, אם את מתכוונת לבייש אותי, תגידי לי עכשיו, שאני אדע לא לבוא לחתונה של הבת שלי.

פרידה.

אתה תבוא, היא תבוא, כולנו נבוא, בעזרת השם.

סנדר.

מה הבעיה שלך, תגידי לי? כמה חתנים עוד תשלחי הביתה?

לאה.

גם אתה שלחת -

סנדר.

אני שלחתי נכון – מזמן, היית צעירה, היה מוקדם מדי, נתתי לך להתחמם עוד קצת מתחת לכנפיים של אבא. אבל בחתנים הבאים עשיתי טעות ושאלתי לדעתך – מי חוץ ממני שואל את הבת שלו? אני אשם – אני פינקתי אותך, את רצית נסיד.

לאה.

לא רציתי נסיד.

סנדר.

אני לא מבין אותך, לאה. השנים עוברות וזה לא נעשה קל יותר, זאת אולי ההזדמנות האחרונה שלך. אם אמא שלך הייתה חיה-

לאה.

אבא, אני מבקשת. כל החיים חייתי איתך בבית הזה. בקרוב אני אעבור לבית של בעלי ואחיה שם עד יומי האחרון. אפשר שלפחות הימים הקצרים האלה בין הבית הזה לבית ההוא – יהיו שלי. רק שלי. אני רוצה שקט, קצת שקט. אסור?

סנדר.

מותר, מותר הכול. אבל שבסוף השקט – תהיה חתונה.

לאה.

תהיה.

סנדר.

שקט היא רוצה. מה רע ברעש? החיים זה רעש, מלים זה רעש, חתונה זה רעש, תינוק בעזרת השם, למרות שבגילך זה כמעט נס...

לאה.

איזו רוח בחוץ.

(סנדר יוצא)

פרידה.

כפוית טובה. את רוצה להישאר ילדה? בחורה לא נשואה היא ילדה, ילדה, ילדה – ואז פתאום זקנה. אין לה אישה באמצע.

לאה.

אז אני זקנה.

פרידה.

מתי חיית שהספקת להזדקן? את יודעת מה זה גבר? מה זה ידיים של גבר בלילה? מה זה לחישה באוזן? אני יודעת בדיוק מה יש לך שם בפנים, ראיתי טוב טוב מה נולד בלב שלך ביום שהצולע הזה מת. זה דברים שסבתא רואה. יש לך זיכרונות ממנו מהזמן שהייתם ילדים. דווקא היה ילד רגיל. יתום רגיל. ברוך השם שמרנו שלא יתקרב אלייך מאז, המשיגינע. מספרים שהוא נסע לכפר קראסני לרפא ילד עיוור, הוא שחט יונה, קשר לילד קמע, ברך ברכות ומה? - הילד מת. השם ישמור אותנו מטומאה! אבא סיפר לך איך הוא מת, הצולע? טבע בשלולית! שלולית של מה אפילו לא הבנתי... על אחד כזה אין מה להתאבל אפילו.

לאה'לה, המתים – מתו. לא יחזרו. יחכו לנו שם. ואנחנו נצטרף, כולנו. אבל עד שנגיע לשם – צריך לחיות. מצאו לך חתן, מנשה, והפעם את תתחנני. בשביל מה את רוצה שקט? לדמיין דמיונות? אסור. את צריכה רעש, החיים זה רעש, רעש את צריכה! שמעת אותי?

(חנן חולף אי-שם)

תמונה 3 א' – כניסה לבית קברות - (לאה והאביונים והעניות) – תמונה ללא מילים. ריקוד עם הקברים

תמונה 3 ב' – בית קברות - (לאה לבדה)

לאה.

זוכר שהכנסנו לאבא שלי אבן לנעל והתחבאנו מתחת לשולחן? הוא קילל וצרח כאילו שניסינו לרצוח אותו. תגיד, חנן, אתה זוכר משהו מהילדות? אני כמעט כלום. רוב הזיכרונות מתחילים אצלי מגיל עשר בערך. בכלל אני הרבה שוכחת. בזמן האחרון אני קמה בבוקר ונדמה לי שהרגע נולדתי.

מוזר שיש פה אנשים מתחת... הנה, אותך שמו ליד שלמה זיינביל, אומרים שאחרי שלושים יום הנשמה עוזבת את האדמה, אז שלמה כבר לא פה. אתה פה?

חנן, באמת צעקת את השם שלי לפני ש... משוגע. בסוף יצא שהסיפור שלך הוא סיפור יפה: צעקת ומתת, והסיפור שלי משעמם – שתקתי ונשארתי בחיים. אבל אני צריכה לחיות. בגלל זה באתי אליך. להגיד לך ש... לפני כמה ימים ראיתי אותך, היה נדמה לי שראיתי אותך. חנן, אל תבוא אלי יותר, לא בחלום ולא בהזיה, אני לא רוצה לדמיין אותך אפילו, אני צריכה לחיות, אני לא רוח, יש לי גוף והוא מזדקן, אני מקווה להיות אמא, רוצה ילדים, ילדה קטנה שתהיה אתי ואני אדאג לה והיא תבכה, ואני אחבק אותה.

זה לא הוגן לקשור ככה בן אדם חי למוות שלך. אני לא מפסיקה לחשוב על זה, פתאום צועק לאה באמצע ה... אני לא מפסיקה לחשוב על זה. בקשר לילד הזה שניסית לרפא – הוא בטח היה נורא חולה או משהו, בגלל זה... זאת לא אשמתך.

אבל למה לא אמרת לי כלום אף פעם? אני הערצתי אותך בילדות. זוכר כשהפרידו בינינו אחרי הבר מצווה שלך, כדי שלא תפתה אותי. למה לא פיתית אותי? באמת האותיות בתפילות היו יפות יותר ממני? למה לא נתת לי סימן? הייתי לוקחת אותך בעצמי ונושאת אותך לבעל, על אפס וחמתם של אבא'ילה וסבתא'ילה. הנה, אתה רואה, אתה מושך אותי אליך שוב. די. אבא מצא לי חתן... מנשה, עוד לא ראיתי אותו. מנשה... הוא לא יודע איך הוא הסתבך אתי, נדמה לי שבלייל הכלולות אני אטרוף אותו... איזה שטויות אני אומרת, אף פעם לא הייתי מדברת ככה עם בן אדם חי. טוב, אני הולכת עכשיו. אני עוד אבוא לבקר אותך. אולי אפילו עם הבת שלי. אם זאת תהיה בת. גם בן זה טוב. כן. (פונה ללכת ונעצרת) הנה אבן, עקומה אבל חלקה. *(מניחה את האבן ונשכבת בעצמה על המצבה במפתיע)* אל תיבהל, חנן, זה רק לרגע. אל תיבהל, אני כבר קמה. אני כבר קמה.

תמונה 3 ג' – תמונת המתים - (לאה, רוחלה, מנחם, ברוך, בלה וחנה)

בלה.	תראו, יש פה מישהו.
מנחם.	זאת לא הקטנה של סנדר?
ברוך.	לאה'ילה? מה פתאום! אני זוכר אותה, היתה מושכת לי בזקן.
רוחלה.	זאת היא, ברוך, תראה איך היא גדלה.
מנחם.	זה רק מראה לכם כמה זמן אנחנו כאן.
בלה.	היא נורא חיוורת.
ברוך.	כמעט כמונו.
רוחלה.	היא נושמת או לא?
מנחם.	בינתיים נושמת. אבל קר, תיכף היא תפסיק.
בלה.	צריך להגיד לחנה. היא נורא תשמח, חנה, תראי מי באה אלינו.
ברוך.	אני זוכר את היום שאת מתת, כמה חיכיתי לך פה, התפללתי שתמותי כבר...
רוחלה.	אתה סתם אומר.
בלה.	חנה, תסתכלי מי כאן, זאת לאה'ילה שלך!
חנה.	לאה... מה... למה היא שוכבת שם?
מנחם.	היא נחה.
ברוך.	על משכבה בשלום.
חנה.	מה פתאום?

בלה. אולי היא התעייפה?
 חנה. היא לא התעייפה! היא מתחנתת בקרוב.
 רוחלה. להתחתן בקרוב זה מעייף.
 חנה. אני צריכה לדבר איתה.
 מנחם. תיכף היא תעבור לצד שלנו, תוכלי לדבר איתה.
 חנה. היא לא תעבור, מה פתאום שתעבור, היא חיה, אתם לא רואים כמה שהיא חיה? לאה, קומי!
 רוחלה. חנה, זה לא עובד ככה.
 ברוך. גם אלינו באים הילדים לאזכרה, אז מה שנקפוץ ונדבר איתם?
 רוחלה. הם ימותו מפחד.
 חנה. מוקדם לה לשכב פה. הדם שלה זורם והלב שלה פועם.
 בלה. זה תמיד מוקדם.
 חנה. לא הייתי אמא טובה, אמא מתה, זאת אמא רעה מאוד. ואני רוצה לבקש ממנה סליחה, אבל לא עכשיו, עכשיו היא צריכה לקום ולהתחתן...
 רוחלה. היא לא רוצה להתחתן.
 בלה. היא רוצה, אבל לא עם זה ששידכו לה – אלא עם זה שהיא אוהבת.
 חנה. אז שתתחתן עם מי שהיא אוהבת.
 ברוך. אבל הוא מת, חנה.
 חנה. אז מה? מה זה מת? זה הכול בראש. עדיף בעל מת שאת אוהבת, מבעל חי שאת שונאת.
 רוחלה. אסור לנו להתערב, השם נתן, השם יקח.
 חנה. את תהיי אישה מצוינת, לאה, ותהיי אמא, אמא טובה, לא כמוני, את תהיי אמא חיה. ויהיו לכם ילדים. אני רציתי הרבה ילדים ולא הספקתי, תלדי לו הרבה ילדים, לאה.
 ברוך. אומרים לך שהוא מת, חנה.
 חנה. אז יהיו להם ילדים מתים! אבל הם יאהבו אותם, כאילו שהם חיים. רק קומי כבר ותסתלקי מפה. את חזקה ממני, את חכמה ממני, את כבר יותר מבוגרת ממני ובדיוק בגלל זה את חייבת להבין שאין לך מה לעשות פה. כל מה שיש לנו כאן זה זיכרונות – אני כל הזמן זוכרת: איך נשכת אותי כשהנקתי אותך, איך רחצתי אותך בגיגית מעץ, איך הראיתי לך את הירח הגדול בחוץ, איך... לא הרבה בעצם – את רואה, אם לא יהיו לך מספיק זיכרונות, את תשתעממי פה נורא. את חייבת למלא את עצמך בזיכרונות, בחלומות, בטעויות, הכול, בשביל זה את צריכה לקום. קומי, לאה! תסתלקי מפה!

(לאה יוצאת)

תמונה 4 א' – סעודת אביונים – (סנדר, אביונים גברים, פרידה, נגן)

סנדר. אוי, אוי, אוי, מי שלא רוקד – גוי!

(מוסיקה, רוקדים)

גיבן. השם יברך אותך, סנדר, אני מרגיש כמו גביר...

סנדר. אולי אתה גביר?

גיבן. אני?

סנדר. אני לא מדבר על החיים האלה, בחיים האלה אתה אביון בן של אביון עלוב זה רואים מיד – אבל מי יודע מי היינו כולנו בחיים הקודמים? אולי יש בינינו כאלה שהתגלגלו ממעמד אחר, הנה לעובר אחד אחד): רב גדול בתורה...

עני 1 (דניאל). אני?

סנדר: פרנס עשיר, צדיק, משיח, דוכס – לא, אין דוכסים יהודים. חוץ ממני. אולי בגלגול הקודם, אתם האכלתם אותי בסעודת האביונים שערכתם לחתונה של הבת שלכם. בת עוזבת את אביה ועולם כמנהגו נוהג. לכי לך, מארצך וממולדתך ומבית אביך, אל הבעל הבן הבליעל אשר אראך.

עני 2 (דוד). הייתי מתחלף עם הבעל הזה בשמחה.

עני 3 (ויטלי). נפל לתוך בור של שומן, המנשה הזה.

סנדר. אי, מנשה, אם רק תעז להרים על הבת שלי את היד, מה יד – אם תרים עליה את הקול – אני שוחט אותך כמו תרנגול כפרות. איפה לאה? אני לא מבין, היא רוקדת ונהנית ושוכחת שיש לה אבא.

גיבן. למה היא רוקדת רק עם נשים? גם אני רוצה לסובב איתה.

סנדר. אני אסובב לך את המפרקת!

(סנדר מתנפל על הגיבן, מפיל אותו לרצפה, כולם מנסים להפריד ביניהם. פרידה נכנסת)

פרידה. שיכור כמו אחשוורוש!

סנדר. לוקחים לי את הבת, אמא. היא תגור בבית זר, תישן על סדינים זרים...

פרידה. אם אבא שלך היה רואה אותך...

סנדר. אבא שלי היה צדיק! בן אדם דרעק, אבל צדיק!

פרידה. מספיק, אין כבוד לכלום יותר, או שיהודים גמרו להיות יהודים? יש לך בת יחידה לחתן ואתה תעשה הכול כמו שנהוג.

תמונה 4 ב' – כניסת לאה והענייות – (סנדר, אביונים גברים ונשים, לאה, פרידה)

(נכנסת לאה והענייות)

- סנדר. יפהפייה! יפהפייה, לא? תראו איך היא מסמיקה, כל החיים הייתה חיוורת, פתאום שהיא מתחנתת התחילה להסמיק. מה, לאה'יה, את מאושרת? הבנת פתאום שאבא צדק? שמחה לעזוב את אבא, אה, מנוולת? משאירה אותי להירקב עם סבתא?
- סנדר. היא נולדה להיות כלה.
- לאה. כשאכלנו קינוח נפל זבוב לתוך הדבש, הייתי בטוחה שהוא מת, וכשהוצאתי אותו, הוא עף ונעלם.
- סנדר. נסים ונפלאות. הייתי בעצמי מתחתן איתה. אם אמא הייתה רואה אותך.
- לאה. היא ראתה אותי, אתמול בלילה.
- סנדר. מי?
- לאה. אמא. בחלום.
- סנדר. אה, בחלום... אלי היא לא באה בחלום, גם בחיים לא הייתה באה אלי.
- ענייה 1 (רות). אף פעם לא רקדתי עם כלה קודם...
- ענייה 2 (בר). אבל עוד לא רקדת אתי, אמרת שתרקדי...
- ענייה 4 (בתאל). אני עכשיו, הבטחת לי....
- ענייה 3 (אנג'לה). איתה רקדת עשר פעמים ואתי רק פעם אחת...
- (לאה רוקדת, ברגע מסוים מופיע מרחוק חגן ורוקד. לאה מבחינה בו ומאבדת את ההכרה)*

תמונה 5 א' – מקווה – (לאה, פרידה)

(לאה ופרידה במקווה. פרידה עוזרת לה להתפשט ולהכין לטבילה את גופה, שיניה, אוזניה ושיערה)

- פרידה. כמה בנות ליוויתי לטבילה במקווה לפני החופה, ותמיד חשבתי מתי כבר לאה'לה? ברוך השם לפחות בזה המצפון שלי יהיה נקי ואני אוכל למות בשקט.
- לאה. נשמות של בני אדם שמתו לפני הזמן סובבות אותנו.
- פרידה. מה?
- לאה. הן רואות הכול והן שומעות הכול.
- פרידה. השם ישמור, לאה'לה, איזה נשמות? הנשמות הטהורות עולות לשמיים, לגן העדן, וכאן על האדמה יש רק רוחות רעות, הן יושבות צפופות בכל החורים והסדקים, ומיד כשמוכירים אותן – הן קופצות ומתנפלות על האדם. אבל במקווה אין.
- לאה. זה לא רוחות רעות זה נשמות של בני אדם. האדם נולד לחיים ארוכים, וכשהוא מת לפני הזמן – לאן נעלמת שארית החיים שלו? ימי השמחה והצעיר? המחשבות והמעשים שנקצבו לו מראש – מה איתם? והילדים שלא הספיק להביא לעולם? איפה הם?
- פרידה. אין לדרוש במופלא מאיתנו, השם יודע תעלומות ואנחנו עיוורים כולנו.
- לאה. היה איש אחד, עם נשמה גבוהה ומחשבות עמוקות ופתאום, ברגע אחד – החיים שלו נפסקו. אנשים זרים קברו אותו באדמה זרה. איפה הימים שלו? המשפטים שלא הספיק להגיד, התפילות שלא סיים להתפלל. נר שכבה – אפשר שוב להדליק אותו, אבל נר החיים שכבה לפני הזמן – לאן הוא נעלם?
- פרידה. המים של המקווה זה מים קדושים, ישטפו הכול, את כל הפחדים והרוחות והשדים והמזיקים. ידיים. את תצאי מהמקווה כלה זכה וטהורה, כדי שבעזרת השם מחר אחרי החופה, הכול יהיה אצלך טהור בשביל מנשה, ואת תזמיני אותו לתוך המקום הטהור שלך, כדי שהוא יעשה לך נס בצורת תינוק. תגידי אחרי: ברוך אתה ה'
- לאה. ברוך אתה ה'
- פרידה. אלוהינו מלך העולם
- לאה. אלוהינו מלך העולם
- פרידה. אשר קדשנו במצוותיו
- לאה. אשר קדשנו במצוותיו
- פרידה. וציוונו על הטבילה.
- לאה. וציוונו על הטבילה.

תמונה 5 ב' – המשך מקווה – (לאה, חנן)

- חנן. לאה'לה...
- לאה. אבל אתה מת.

- חנן. כל דבר בעולם יש לו לב. גם לעולם עצמו יש לב, והלב הזה שוכן על הר גבוה, ומולו יש עוד הר שבפסגתו נובע מעיין.
- לאה. הייתה לווייה, קברו אותך, לא?
חנן. והלב משתוקק לבוא אל המעיין, אבל לא בא. כי אם הלב ירד מההר על מנת להגיע אל המעיין, יעלם מעיניו ראש ההר השני, יעלם המעיין. ואם הלב לא יראה את המעיין אפילו רגע א חנן.
לאה'לה...
- לאה. אבל אתה מת.
חנן. כל דבר בעולם יש לו לב. גם לעולם עצמו יש לב, והלב הזה שוכן על הר גבוה, ומולו יש עוד הר שבפסגתו נובע מעיין.
לאה. הייתה לווייה, קברו אותך, לא?
חנן. והלב משתוקק לבוא אל המעיין, אבל לא בא. כי כל זמן שהלב עומד על ההר הוא רואה את המעיין, אבל אם הלב ירד מההר על מנת להגיע אל המעיין, יעלם מעיניו ראש ההר השני, יעלם המעיין. ואם הלב לא יראה את המעיין אפילו רגע אחד, תצא נפשו חס ושלום ויגווע, יגווע הלב, יתבטל כל העולם כולו.
- לאה. אתה מת...
חנן. לאה, אם לא נהיה יחד העולם יתבטל.
לאה. אתה מת...
לאה. העולם ישבר, לאה'לה, תהיי המעיין שלי, אני אהיה הלב שלך.
לאה. אני מתחתנת מחר!
חנן. מחר? מזל טוב.
חנן. תצא נפשו חס ושלום ויגווע, יגווע הלב, יתבטל כל העולם כולו.
- לאה. אתה מת...
חנן. לאה, אם לא נהיה יחד העולם יתבטל.
לאה. אתה מת...
לאה. העולם ישבר, לאה'לה, תהיי המעיין שלי, אני אהיה הלב שלך.
לאה. אני מתחתנת מחר!
חנן. מחר? מזל טוב.

תמונה 6 – הלבשת לאה – (לאה, פרידה, עוזרת, עניות וכנר)

מנדל. יהודים, צאן קדוש, בואו גדולים כקטנים

מצווה היא לשמח החתן עם הכלה

הכלה מיררה בבכי מלוא עיניים

וכעת היא לבנה, צחה וזכה כיום הדין

תמונה 7 – חתונה – (רב מנדל, סנדר, פרידה, לאה, מתים, מנשה, אבא של מנשה (סוקולוב), אמא של מנשה,

מתים, אורחים בחתונה (גברים ונשים) ו-4 פועלי במה)

רב מנדל.

ברוך הבא, חתן, ברוך הבא!

מי אדיר על הכל,

מי ברוך על הכל,

מי גדול על הכל,

מי דגול על הכל,

הוא יברך את החתן ואת הכלה.

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

כולם. אמן.

רב מנדל.

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו, וצונו על העריות, ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות לנו, על ידי חפה וקדושין. ברוך אתה יהוה, מקדש עמו ישראל על ידי חפה וקדושין.

כולם. אמן.

(נותן למנשה לשנות ולפרידה שמשקה את לאה)

(למנשה) מנשה בן חיים. מנשה בן חיים?

מנשה. מה?

רב מנדל. הטבעת אצלך?

מנשה. כן.

רב מנדל. רכושך?

מנשה. כן.

רב מנדל. שווה פרוטה?

מחזיק חופה. כן.

רב מנדל. חזור אחרי: הרי את.

מנשה. הרי את

רב מנדל. מקדשת לי

מנשה. מקודשת לי

רב מנדל. בטבעת זו

מנשה. בטבעת זו

לאה. אתה לא החתן שלי.

מנשה. מה היא אומרת?

לאה. אתה לא החתן שלי. *(דוחפת את מנשה)*

פרידה. מה את עושה?

לאה. אל תגע בי.

את מחללת את טקס הקידושין.	מנדל.
לאה....	סנדר.
אל תתקרב אלי. לכו מפה. אתם קוברים אותי. אתה קברת אותי! אני החתן שלה! אני לא מת.	לאה.
דיבוק!	רב מנדל.
דיבוק?	מנשה.
דיבוק נכנס בכלה!	רב מנדל.

סוף מערכה ראשונה

מערכה שנייה

תמונה 8 – אחרי החתונה – (לאה, פרידה)

(בית סנדר. לאה קודחת. פרידה מגרשת עין הרע)

פרידה. איך, איך הוא נכנס בך השרץ? הרי טבלנו במקווה, אמרנו תפילות להשם יתברך... למה דווקא אלייך נדבק, ימח שמו. תוציאי אותו, נו, תוציאי אחרת יקחו אותך למירופול, לאדמו"ר עזריאל, ושם או שהדיבוק יצא או שהנשמה שלך תצא.

לאה. אתה, אתה, אתה, אתה, אתה...

פרידה. משביעה אני עליכם על מין עינא בישא, עינא אוֹכְמָא, עינא צְרוּבָא, עינא תְּקָלְתָא, עינא יְרוֹקָא, עינא רחבה, עינא צרה, עינא ארוכה, עינא קצרה, עינא רואה, עינא מְפֻטָת, עינא שוקעת, עינא בולטת, עינא דְאִישׁ ואשתו, עין דְּבַחור, עין דְּזָקוֹן, עין דְּזָקְנָה, כל מין עינא בישא שיש בעולם שראתה והביטה ודיברה עין הרע בלאה בת חנה.

לאה. אתה, אתה....

פרידה. לא ינום ולא ישן שומר ישראל, ה' ידאג שתסורו, ותערקו ותברחו ותרחיקו מעל לאה בת חנה ולא יהיה לכם כוח לשלוט בלאה בת חנה לא ביום ולא בלילה, לא בהקיץ ולא בחלום, ולא בשום אבר מרמ"ח אבריה ולא בשום גיד משס"ה גידיה מעתה ועד עולם אמן סלה נצח וְעַד. נו, יצא? תנחוי.

(פרידה יוצאת)

תמונה 9 – לאה וחנן – (לאה, חנן, מתים)

חנן. תסלחי לי. הרסתי לך את החתונה. הייתי בדרך לעולם הבא, ונבהלתי.

לאה. כולם בטח נבהלים בדרך לשם.

חנן. לא, אני נבהלתי כשהבנתי שאת לא תהיי שם. עכשיו אני תלוי בין החיים למוות.

לאה. אבל אתה תולה גם אותי בין החיים למתים.

חנן. לפחות אנחנו תלויים יחד. זוכרת כשהיינו ילדים, שיחקנו שאת בן ואני בת, זוכרת?

לאה. לא.

חנן. אני לבשתי את השמלה שלך ואת עשית לעצמך פאות מהצמות, כמו תלמיד ישיבה.

לאה. אתה ממציא את זה.

חנן. לא. שיחקנו בחתן וכלה, התחתנו, לאה'לה. כשאבא שלך גילה את זה הוא דחף אותי מהמדרגות.

ושבר לי את הרגל. הוא כל כך פחד שנהיה ביחד, והנה – אנחנו ביחד.

לאה. תפסיק.

חנן. כל כך חס אצלך בפנים. גם לך חס יותר כשאני שם.
לאה. יש לי חור בנשמה, בגלל זה הצלחת להשתחל פנימה.
חנן. את יודעת מה את, לאה? את הדיבוק שלי. זו את שנכנסת אלי, זה אותך אני לא יכול להוציא...

(חנן ולאה מתחילים לצחוק, הם מתחילים לרקוד ביחד. המתים מופיעים)

מנחם. חנן, חנן...
ברוך. חנן, בוא הנה!
חנה. תעזבו אותם בשקט, אל תפריעו להם.

(חנן מבחין במתים, מסמן "ששש", מנופף להם לשלום וממשיך לרקוד עם לאה שמפנה את גבה אליהם)

בלה. תראו מה מי שחי עושה בלילה... רק אני כמו מטומטמת – מתתי בלילה.

מנחם. אבל גם הוא מת, לא?

ברוך. הוא מת, הוא מת. הוא חזר רק לקצת.

רוחלה. רואה, ברוך, חזר בשבילה, היית חוזר בשבילי?

ברוך. הוא עשה דבר אסור. חנן!

מנחם. חנן!

חנה. הוא רוצה לחיות.

ברוך. מי לא רוצה לחיות?

מנחם. סליחה, כולם מתו והוא לא? מה הוא, אליהו הנביא?

בלה. אתה מקנא, מנחם.

ברוך. שיחכה כמו כולנו לתחיית המתים.

(חנן סוגר את עיניו של לאה בכפות ידיו)

לאה. מה אתה עושה?

חנן. יש לי רעיון. אני ואת זה כוח גדול, לאה, אנחנו נבטל את הגעגוע מהעולם. אל תציצי. טשטשו את

הגבול בין החיים למוות. פרצנו את כל הגדרות. אין עולם הזה ואין עולם הבא – יש רק עולם אחד

ובו כולנו דבוקים ומדובקים.

(פותח את הגבול בין המוות לחיים)

לאה. אפשר?

חנן. עוד לא. עכשיו.

לאה. מי אלה?

חנן. נשמות טובות שבאו לברך אותנו, לשמח את החתן עם הכלה.

לאה. מי זאת?

חנן. אמא שלך...

לאה. את חיה?

חנה. ששש...

חנן. מה חשבת שתכנסי מתחת לחופה בלי אמא?

לאה. איזו חופה?
 חנן. מה זאת אומרת? החופה שלנו. אנחנו מתחתנים.
 בלה. שיהיה במזל, לאה, יש כאלה שלא הספיקו.
 רוחלה. בכמה חתונות שלא הייתי, לא ראיתי כלום – תמיד בוכה.
 ברוך. גם בחתונה שלנו היא בכתה ככה. התחתנתי עם ענן.
 מנחם. אני לא מבין מה זה כל זה... אתם יצאתם מדעתכם? שמת יתחתן עם אישה חיה...
 כולם. מנחם!
 מנחם. אני שותק. מזל טוב!
 בלה. צריך הינומה...
 חנה. הינומה.
 חנן. אנחנו מוכנים, כבוד הרב.
 ברוך. אני הרב? אני הייתי שען, מה אני מבין בזה...
 רוחלה. ברוך, תחתן אותם, זאת מצווה.
 ברוך. איך מתחילים מישוהו זוכר?
 רוחלה. ברוך!
 ברוך. אני מתרגש, שכחתי!
 מנחם. בורא פרי הגפן...
 ברוך. תודה. ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם... אין יין...
 בלה. דווקא יש.

(מנחם נותן לו את אוזן הגרמופון)

ברוך. ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם – בורא פרי הגפן:
 כולם. אמן.
 ברוך. ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו, ו...
 מנחם. צנונו על העריות...
 ברוך. צנונו על העריות ואסר לנו את הארוסות. והתיר לנו את הנשואות לנו, על ידי חפה וקדושין. ברוך
 אתה יהוה, מקדש עמו ישראל על ידי חפה וקדושין:
 כולם. אמן.

(נותן לחנן לשתות, שותה ומעביר לחנה את הכוס. חנה משקה את לאה)

חנן. תשתי.
 חנה. לאה...
 ברוך. חנן, הטבעת אצלך?
 חנן. הטבעת..
 חנה. הנה, לא הורדתי את שלי מאז החתונה.
 ברוך. חנן, הטבעת הזאת היא רכושך?
 חנה. רכושך.

חנן.	רכושי.
ברוך.	(למנחם) שווה פרוטה?
מנחם.	פרוטה אולי.
ברוך.	חזור אחרי: הרי את
חנן.	הרי את
ברוך.	מקודשת לי
חנן.	מקודשת לי
ברוך.	בטבעת זו
חנן.	בטבעת זו
ברוך.	כדת משה וישראל.
חנן.	כדת משה וישראל.
ברוך.	מקודשת, מקודשת...
(חנן לוקח את לאה לכורסא. פרידה נכנסת, לא מבחינה בהם ויוצאת)	
לאה.	הטבעת...
חנן.	מה?
לאה.	אין טבעת... אין פה שום טבעת...
חנה.	זו הטבעת של אמא שלך –
לאה.	אמא שלי מתה! היא מתה. תפסיק עם זה.
חנן.	את מקודשת לי.
לאה.	אין כאן אף אחד. אתה לא פה, אתה לא קיים!
חנן.	היתה חתונה.. –
לאה.	לא היתה שום חתונה. לכו מפה, תסתלקו מפה כולכם.
חנן.	לאה...
לאה.	גם אתה. אתה מת.
חנן.	אני לא מת. תרגישי - זה מת?
לאה.	עזוב אותי, צא ממני. אתה מת.
חנן.	את מתה, אני חי. את פשוט לא אוהבת אותי.
לאה.	צא ממני. לכו מפה כולכם. אין כאן אף אחד.
(המתים וחנן נעלמים)	

תמונה 10 – מנשה – (לאה, מנשה)

(מופיע מנשה)

מנשה. לאה... זה אני. ביקשתי מסבתא שלך רשות להתגנב אלייך, פשוט... מאז החתונה אתמול בערב אבא שלי לא מפסיק להתפלל, אמא שלי לא מפסיקה לבכות ואני לא מפסיק לחשוב עלייך. תראי,

גם לי יש הרבה מחשבות בראש, לא תמיד רגילות, מה שקרה לך קורה רק לנשמה רחבה, יוצאת דופן, גם אני יוצא דופן לדעתי. את מסתכלת עלי ככה... דעי לך שאני לא פוחד, אני, הלילה קרה לי משהו, אני לא אותו מנשה שהייתי, בתור החתן שלך אני...

אתה לא החתן שלי. לאה.

כן, אמרת את זה כבר, מתחת לחופה... לפחות עכשיו זה בקול שלך. מנשה.

מנשה, מה את רוצה ממני? לאה.

גדלתי במשפחה עשירה, כמוך, ולא עשיתי שום דבר חשוב בחיים, כל מה שרציתי היה לי, ראיתי הכל ואף אחד לא ראה אותי, לא שמע אותי ולא הזדקק לי. הלילה, אחרי שחזרנו הביתה – במקום להרגיש בושה או פחד, הרגשתי חי. חי. היה נדמה לי שהקול שלך מגיע אלי "מנשה..." אני אוציא אותו ממך, אני אציל אותך.

אתה צריך להודות לקדוש ברוך הוא שהציל אותך ממני, אני לא בשבילך - לאה.

את בשבילי. מנשה.

לך ותמצא לך אישה צעירה, בריאה, ותתחתן איתה. לאה.

אני התאהבתי בך. מנשה.

התאהבת בי? מתי הספקת? לאה.

מתחת לחופה. בלילה. לא יודע, אבל זה קרה. זהו, את בתוכי. מנשה.

המצאת את זה. זה בראש שלך. לאה.

בסדר, אז זה בראש שלי, לכל אחד יש משהו בראש, לך יש דיבוק ולי יש אותך. מנשה.

מנשה, לך מפה. לאה.

יהיו לנו ילדים. מנשה.

לא יהיו לי ממך ילדים. אתה בן אדם משעמם. לאה.

זה לא את אומרת, זה הדיבוק. איפה הוא? הוא בתוכך? דיבוק – צא! מנשה.

(לאה צוחקת)

אני לא פוחד ממך דיבוק! אתה שומע אותי? אתה תצא מאשתי! מנשה.

אני לא אשתך, אני לעולם לא אהיה אשתך! לאה.

אבל זה לא יכול להיות, לא, אל תגידי את זה. דיבוק, עזוב אותה, תחזור לקבר שלך! האישה הזאת שלי, היא שלי, לא שלך! מנשה.

תגידי לי באיזו זכות נכנסת לכאן, מי אתה בשבילי בכלל? נוגע בי, חתיכת מזוהם, דוחפים בכוח איש לאישה שלא רוצה, אז נפגשנו במקרה מתחת לחופה, כבר חלמת לבעול אותי? רצית לבעול אותי, כן? אני אבעל אותך, אני אשחט אותך, אני אקבור אותך, כלב, כלב.... לאה.

(מנשה בורח, לאה מתרסקת בבכי)

תמונה 11 א' – חזרתו של דיבוק – (לאה, פרידה, סנדר)

(פרידה נכנסת בבהלה לחדר)

לאה. סבתא.

פרידה. אני כאן.

לאה. תחזיקי אותי.

פרידה. מה, לאה...

לאה. תעזרי לי, הוא הלך...

פרידה. מי הלך, מנשה? מנשה הלך...

לאה. לא. הוא היה אתי, הוא החזיק אותי, אבל אני גרשתי אותו והוא הלך...

פרידה. מי הלך? הדיבוק? ישתבח שם הבורא.

לאה. תחזירי לו אותו.

פרידה. השם גרש אותו, השם ריפא אותו.

לאה. אני לא מבינה מה קורה לי... תעזרי לי, סבתא, תעזרי לי...

פרידה. קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹד...
לאה. תחזירי לי אותו, את יודעת כל מיני כשפים, אני מתחננת...

פרידה. אין מה להתחנן, ברוך השם, את בריאה. (נכנס סנדר) סנדר, הוא הלך, הלך הדיבוק!
סנדר (בספק). איך הלך?

פרידה. הלך, לבד, השם הציל אותנו.

סנדר. פשוט הלך?.. מה את אומרת? אתמול היה הדיבוק והיום אין. אתמול הוא הרס לנו את החתונה, השפיל אותי מול כל העולם, והיום הואיל בטובו לעזוב... אה, לאה? לא היה שום דיבוק, עשית הכל בכוונה. הכתמת אותי, הכתמת את עצמך. אני... מאז שאמא שלך... את כל החיים הקדשתי לך, לא התחנתני כדי שלא תצטרכי להתחלק בי, כדי לתת לך את כל כולי וזה מה ש-
פרידה. סנדר, העיקר שהדיבוק הלך...

סנדר. איזה דיבוק?! את מאמינה לקולות שהיא עושה? זקנה מטומטמת! אין שום דיבוק בעולם ולא היה לאף אחד אף פעם, מה שכן יש - זאת בת שנכנסה בה חוצפה, גסות רוח. שלא היה לה שום כבוד למי שגידל אותה, שנתן לה חיים...

פרידה. סנדר, אני מבקשת, בשבילי, בשביל חנה...

סנדר. בשביל סבתא שלך שמתחננת ובשביל אמא שלך שמתביישת בך מהשמיים עכשיו - אני מוכן למחול ולעשות לך חתונה, לא כמו אתמול, בלי אורחים, לא באור, בחושך, אני, את, מנשה ורב. כדי שלא תשארי לבד כמו כלב. למרות שמגיע לך. אבל בתנאי אחד: בלי הצגות ובלי קולות – כן או לא?

לאה. הנה אתה. חזרת אלי.

סנדר. מה היא אומרת? כן או לא?

לאה. איזה טיפש אתה. לא התכוונתי.

סנדר. מה את ממלמלת שם? אני אשבור לך את העצמות –
(מתקרב ומתכוון להכות אותה)

חנן. תוריד את היד!

פרידה. אין דיבוק? אין דיבוק? אנחנו יוצאים למירופול, לאדמו"ר עזריאל. מיד!

תמונה 11 ב' – נסיעה לעזריאל – (לאה, חנן, פרידה, סנדר, עזריאל, עוזרי הרב, 2 פועלי במה)

(העוזרים ממלאים את הבמה בתפילות, חוצים את הבמה ונעמדים מאחורי הזכוכית האחורית של הקובייה. פועלי במה מעבירים את כורסא של לאה לתוך הקובייה. מושיבים את לאה בכורסא, חנן עומד מאחוריה)

תמונה 12 – עזריאל – (עזריאל, סנדר, לאה, חנן, פרידה, עוזרי רב, 2 פועלי במה)

(במירופול, אצל האדמו"ר עזריאל. לאה מתלחשת עם עצמה, כלומר עם חנן אשר בתוכה)

עזריאל. דיבוק, אתם אומרים... ימים נוראים, דיבוקים מתרבים ככוכבי השמיים, כוח האמונה מתרופף, הלב היהודי חולה... בגלל זה מתרגשות עלינו פורענויות. שלשום היה פה מקרה, סנדלר נכנס בתוך ילדה בת שלוש-עשרה-

סנדר. כבוד הרב, זה מקרה פרטי, אני לא חושב שכולם צריכים-

עזריאל. אל חשש, אלה תלמידים חכמים, צדיקי הדור, גם אי אפשר לגרש דיבוק לבד-

סנדר. אבל אולי זה לא דיבוק?

פרידה. מה? בעצמך שמעת את הקול שלו –

סנדר. של מי זה שלו? שמעתי את הבת שלי נובחת עלי, זה מה ששמעתי.

עזריאל. רב סנדר, אתה מפקפק וזה מקובל, הרבה נכנסו לכאן מפקפקים ויצאו עם ברכת הגומל. עכשיו אמרו נא לי, בשל מה נכנס הרוח הרע?

פרידה. הוא נכנס בה מתחת לחופה, פתאום התחילה לדבר ככה: "אתה לא החתן-"

עזריאל. לא שאלתי מתי הוא נכנס, אלא בשל מה?

פרידה. מה זאת אומרת?

עזריאל. אין התולעת נכנסת בתפוח, אלא אם יש בו ריקבון כלשהו. (סוקר את לאה)

סנדר. במי אתה מחפש ריקבון? בתולה טהורה... כל החיים היתה תחת העיניים הפקוחות שלי.

עזריאל. שאלתם את הדיבוק למה נכנס בה?

פרידה. לא דיבר איתנו. רק בחופה והיום, לפני שבאנו. אבל אליה מדבר כל הזמן. היא גם עונה לו.

עזריאל. לא זיהיתם את הקול? לא נתן אות, סימן? אולי הכרתם את הרוח לפני מותו? שמא חטאתם כלפיו?

סנדר. כבוד הרב, אפשר רגע? הילדה שלי לא מרגישה טוב. מספיק עם השאלות, תוציא אותו ממנה ודי. תקבל שכר יותר ממה שצריך ועוד קצת, תשתו כולכם לחיינו ותשכחו שהיינו פה. (רוצה לתת כסף)

עזריאל. לא, לא...

סנדר. תרומה! כבוד הרב, זאת הבת היחידה שלי. אני אתן הכל, הכל, אני אפשוט את הבגד האחרון, אני אפשוט את העור –

פרידה	סנדר.
עזריאל.	כולנו פה כדי להרבות כבוד שמיים, לתקן נשמות חוטאות שירדו לעולמנו ולמצוא להן מנוחה ונחלה בעולמות של מעלה. אנחנו נשחרר ונבריא בעזרת השם את...
פרידה.	לאה.
עזריאל.	בת...
פרידה.	לאה בת חנה וסנדר.
עזריאל.	אל נא תתרגשו, יש והדיבוק יוצא בעצמו, בקלות.
סנדר.	כן?
עזריאל.	כן. שכן מה הוא דיבוק? הדיבוק הוא כמו ילד שהתגנב. לא קרה לך אף פעם בילדות, רב סנדר, שראית פרצה בגדר ואמרת נתגנב פנימה ונציץ -
סנדר.	לא.
(חוזר ללאה)	
עזריאל.	לוחש) דיבוק... צא. (לא קורה דבר) דיבוק צא. (שום תגובה) דיבוק... עקשן. בסוף כולם יוצאים. דיבוק, אני רוצה לעזור לך. התורה לא מתירה למתים להיות בין החיים. מי אתה? יהודי? גוי? מי אתה ובמה חטאת? דיבוק, צא.
לאה.	לא רוצה לצאת.
פרידה.	דיבר! הנה, זה הוא!
עזריאל.	דיבוק, אין לך זכות להיות בגוף שהקדוש ברוך הוא נתן לאחר, זה לא הגוף שלך, אתה שומע אותי? באיזה חלק בגוף אתה נמצא? דיבוק, צא.
לאה.	לא.
פרידה.	אומר לא, ימח שמו!
עזריאל.	אני, עזריאל בן הדסה, עם כל הקהל הקדוש שהתכנס כאן, גוזר עליך לצאת מהבתולה לאה בת חנה בלי להזיק לה ובלי להזיק לאף אחד מהעומדים כאן. הקדוש ברוך הוא אינו חפץ בהשחתת העולם, ה' רחום וחנון, חפץ חיים ואוהב חסד. ואתה תצא לא מהעיניים ולא מהפה, ולא מהאוזניים ולא משום נקב אחר חס ושלוש מהנקבים שעלולים להזיק לאישה הזאת, אלא מהאצבע הקטנה של הרגל השמאלית, בין הציפורן לבשר. אתה תשוב למקום שלך עד תחיית המתים.
לאה.	אין לי מקום אחר בעולם מלבדה. כל הדרכים נסגרו בפני, כל השערים ננעלו. מצפה לי תהום.
סנדר.	אתה תצא מהגוף של הבת שלי, חתיכת שרץ! רב עזריאל, תגיד לו שאני ארצח אותו!
עזריאל.	אם תעשה כבקשתי אשתדל לתקן אותך ולגרש מעליך את כל השדים והמחבלים הסובבים אותך. אתה יוצא?

לאה. לא.

עזריאל. כולם קוראים בקול.

(הרב מתחיל והקהל ממשיך) אָנָּא ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תָּבֵא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאֵל תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְּתֵנוּ. שְׂאִין אֲנַחְנוּ עֲזִי פָּנִים וְקִשָּׁה עֶרְף לּוֹמֵר לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטְאוּנוּ. אֲבָל חָטְאוּנוּ. עֲוִינוּ. פְּשַׁעְנוּ. אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ וְאֲנָשֵׁי בֵיתֵנוּ. אֲשָׁמְנוּ. בְּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דָּבַרְנוּ דְּפִי וְלָשׁוֹן הָרַע.

(הקהל קורא את התפילה בלחש)

שומע, דיבוק? מליצי יושר פונים בשמך לבית דין עליון, והקדוש ברוך הוא מבטיח סליחה ומחילה ותיקון לכל מי שיחזור בתשובה. חטאת? חטאו כלפיך? אין נפש נקיה מחטא בינינו, אבל השם לא יסלח עד שתגיד לנו מה שמך. דבר, אחרת נגרש אותך.

לאה. אל תגרשו אותי.

עזריאל. אתה תשוטט לנצח בין העולמות!

לאה. אל תגרשו אותי!

עזריאל. צא!

לאה. לא!

עזריאל. אני נאלץ לצאת נגדך בחרמות ונידויים, ולא תהיה לך דרך למלכות שמיים. אם לא תגיד אידך קוראים לך – אנחנו נגרש אותך בכוח, נחרים אותך וננדה אותך מכלל ישראל! רבותי, הכינו את השופרות.

לאה. חנן...

חנן. לאה לא...

עזריאל. מה? אמרת שם? חזור על השם.

לאה. חנן.

סנדר. חנן... זה חנן. אידיוט שכמוני, זה הוא בתוך לאה. לעזאזל, למה לא נכנס בי... (פונה אליו) חנן, אתה שומע אותי? אל תפגע בה, זה אני אשם בפניך, לא היא... זה שאתה תלוי בין שני עולמות – זה בגללי. אם לא היית שייך בעולם הזה, ולא מצאת מקום בעולם הבא – זה הכל בגללי. לפני שאבא שלך נפטר, היית ילד קטן, היינו חברים בלב ובנפש, הבטחתי לו שאני אחתן אותך לבת היחידה שלי. נשבעתי לערוך לכם חתונה גדולה, נדרתי נדר בפני השם יתברך.

אבל אז השם יתברך קרע מעלי את אשתי, לקח אותה אליו, והשאיר אותי לבד עם לאה'לה, אז החלטתי לשמור אותה אצלי, קרוב, קרוב, ולתת אותה רק אם יבוא מלאך. חנן, אתה לא מלאך... אתה בקושי ידעת לדאוג לעצמך. מה אבא רוצה? שהבת שלו לא תהיה רעבה, שיחמם אותה החתן, שיהיה לו לב, שיהיה לו כבוד, כסף, שיגן עליה החתן מכל הזוהמה שתדבק בה כשהוא, האבא, יהיה בתוך האדמה. חטפת אותה ממני ואפילו לא ידעת למה, זה לא כי אתה אוהב אותה – מתים לא אוהבים, זה בגללי, בגלל הנדר הארור שלא רציתי לקיים, אני עיוותתי סדרי עולם, אני שיקרתי, אני חטאתי. הנה, אני על הברכיים מבקש ממך מחילה, חנן, סלח לי וצא ממנה...

עזריאל. חנן, סנדר מבקש ממך סליחה בפני כל הקהל הקדוש הזה, אני מפציר בך למחול לו וגוזר עליו שיהא אומר משך כל ימיו קדיש עליך ועל אביך זכרו לברכה, ואילו אתה, משהוברר ותוקן העוול, עליך לעזוב את גופה של הבתולה לאה בת חנה ובזכות זה ירחם הקדוש ברוך הוא עליך ויצרף אותך אל נשמת אביך, ויצרור אותך בצרור הנשמות של מעלה. אמן!
הכל. אמן.

עזריאל. שמעת אותי? חנן? האם אתה סולח? אתה מקבל עליך את הדין? הזמן הולך ואוזל חנן, האם אתה מקבל עליך את הדין?

סנדר. הוא לא מקבל... לא מוכן לצאת... לא סולח... חתיכת שרץ, מכוער, צולע! לא טעיתי כשסירבתי לתת לך אותה! עקשן! סוטה! וגם עכשיו אני לא נותן לך אותה, אתה שומע? אני לא נותן לך אותה! צא מהבת שלי! צא!

עזריאל. חנן, האמת יצאה לאור, וגם עליך לצאת ולשוב למקום שלך.
לאה. חיפשתי בכל הארץ והשמיים ולא מצאתי מקום קדוש וטהור יותר מהגוף הזה. פה מצאתי מנוחה והפסקתי לפחד, ועכשיו אתם רוצים לגרש אותי מפה, אני לא אצא!

עזריאל. על כרחך תצא. רבותי, זכות גדולה נפלה בחלקנו. ישראל לא יתן שידבקו בו שדים ומזיקים, גם כך רודפים אותנו, קמים עלינו לכלותינו בכל דור ודור, לא נתן לנשמות תועות שלא נתקבלו בבית דין של מעלה לרדוף אותנו גם כן, מלאכי חבלה ירדפו אחריך עד סוף הימים. חנן, הריני מכריז על חרם ועל נידוי נשמתך מכלל ישראל. תרועה. "קומה ה' ויפוצו אויבך וינוסו משנאיך מפניך! בשם הסנהדרין הגדול היושב בירושלים, וברשות בית הדין הקדוש היושב פה, אני, עזריאל בן הדסה, מנתק את כל החוקים שקשרו אותך לחיי העולם הזה ולגופה ולנשמתה של לאה בת חנה... (תרועה)

אני מחריס אותך מכלל ישראל! (תרועה) רבותי, מקרה נדיר, הדיבוק מסתייע בכוחו של אשמדאי, הוא דבוק לשורש הנשמה שלה... נקדיש עצמנו לתפילות וצומות ונמשיך לנסות עם שחר.

(הכול יוצאים)

תמונה 13 א' – עזיבתו של חנן – (חנן, לאה)

חנן. לאה, אני לא יכול לראות אותך ככה. כל החיים התעניתי ועכשיו אני מענה אותך. אני הולך. אני עוזב אותך. אני יוצא. תשכחי אותי. תחיי.
(חנן עוזב את לאה)

תמונה 13 ב' – פרידה, סנדר, לאה - (פרידה, סנדר, לאה)

פרידה. הלך?

(לאה מהנהנת)

פרידה. תגידי את האמת!

סנדר. זה לא משנה. לא היה צריך חתונה, לא צריך כלום, אם הוא פה – שיהיה פה. נחיה כולנו ביחד.

אתה שומע, חנן?

(סנדר יוצא)

פרידה. אני שואלת אותך שוב: הוא הלך?

(לאה מהנהנת)

עכשיו תקשיבי לי, לא חשוב מה ראית, עם מי דיברת ושל מי הקול שיצא ממך. זה נגמר. הבטחתי

לאמא שלך שאת תתחתני ואת תתחתני, את לא תהיי לבד בחיים האלה, ולא תשכבי לבד בקבר.

העצמות שלך יתחממו בעצמות של בעלך. החתן שלך, מנשה, מאוהב בדך מעל לראש, הוא מוכן

להכנס מתחת לחופה בכל יום שנגיד. ואני אומרת – במוצאי שבת הקרובה, ואת תכנסי לחופה,

כלה בריאה ושלמה. הבנת אותי?

(לאה מהנהנת)

ואת מסכימה?

(לאה מהנהנת)

שיהיה במזל.

(פרידה יוצאת)

אפילוג – מותה של לאה – (לאה, חנן, מתים)

(תמונה ללא מילים. לאה נותרת זמן מה עם עצמה, ואז שמה קץ לחייה ונאספת אל חנן)

סוף